

Släktminnen anteckningar av Hjalmar

Tufveson son till Jöns Tufveson

Då jag var barn, fick jag höra mycket berättas om, vad son tidigare hänt släkten, och Jag tyckte det var så intressant ned dessa historier att det vore synd, om de ej bevarades. Beträffande min far, Jöns Tufvesson, född 1842 på nr 12 Örvarp har min syster Enny skrivit en vacker berättelse om hans levnadsöden och jag skall här nämna något om min mor, som föddes 1846 på nr 2 Öfvarp.

Mor Cecilia Persdotter

Som liten var hon mycket glad och livlig och när flickorna samlades vid "Hansa le " (antagligen vägskälet vid Tolvan), var hon bland de livligaste att hoppa och dansa. Sitt glada sinne miste hon emellertid snart, då kringresande predikanter började sprida väckelse i bygden. Mor tog detta mycket allvarligt och var sedan under hela livet djupt religiös och kanske väl mycket allvarlig. Det var synd att dansa och hon tyckte inte om, om vi barn lekte på söndagarna. Vi skulle då sitta stilla, och mor läste för oss ur Luthers postilla. Jag såsom den minste hade nog svårt att hålla mig styr och jag kan ännu som 80-åring höra, hur Mor med förebrående i rösten suckade "Hjalmar du är så yr". Mors liv var arbetsamt, upp kl 5 och ner i köket att laga mat till alla drängar och pigor och till den egna stora familjen. Efter middagen brukade hon "hälla sig lite", och jag fick lägga

en schal över henne. Jag hade då ett snöre bundit vid sänggaveln såsom töm och låtsades, att jag körde med hästarna Nolle och Selma (de var gårdsdrängen Anders hästar).

Mor hade svart glänsande hår, som jag ofta beundrade, då hon kammade *sig*. Hon var en mycket duktig husmor och jag hörde att von Dardel, som Far kopt Fridhem av, vid ett besök, på tal om *Fars* framgång på Fridhem yttrat, att detta *nog* i mycket var tack vare Mor. Men far var en duktig lantbrukare, som med moderna metoder (konstgödning, dikningar, djupplöjning m.m.) alltmer försatte åkrarna i högre kultur.

Sin stora familj övervakade Mor med fast hand högt upp i ålderdomen, och det var vackert att se hur stor vördnad och aktning särskilt hennes äldre söner visade henne, sedan de själv voro gamla, framgångsrika och aktade män. Mors ålder blev 84 år.

Morfar Per Tufveson

Om min Morfar berättades det många historier. Han var en fin och mycket ordningsam man. På hasten lät han ta hem alla grindar från vägarna, lät måla dem och gjorde dem färdiga för att sättas ut på våren. Han *var* den förste i byn som skaffade ett bekvämlighetshus, vilket betraktades av grannarna som ett utslag av högfärd. Han skötte i mycket *byns* angelägenheter, var nämndeman och häradsdomare. Sina skrivdon förvarade han i en speciell låda, som han kunde ta mad på sina resor. Denna fanns på Fridhem ännu, då jag var gammal. Han hade fin åkdon och på vintern silverbjällror. Dessa

sålades på auktionen efter honom av min *Far*, som icke höll på *någon* tradition och icke var ordningsam. Min äldre bror Per berättade, att han fick tårar ögonen när silverbjällrorna sålades. Morfar fick sålunda en svärson, som vad beträffar ordning var hans motsats, och jag tror att detta förorsakat stackars Morfar mycken förargelse. Morfar umgicks med herremännen på herrgårdarna i trakten och fick till följd därav en gång i uppdrag att resa upp till Södermanland för att värdera ett gods. Efter förrättat värv tänkte han besöka Sveriges huvudstad, eftersom han var så nära, Han åkte därför ut till Nyköping, varifrån han skulle följa med ett fartyg till Stockholm. Han gick ombord på skeppet, men sedan han närmare beskådat det, ansåg han, att han inte kunde riskera sitt liv på en bräcklig farkost. Han slog Stockholm ur hågen, steg i land och åkte hem Skåne. Därifrån var ju förresten Köpenhamn inom räckhåll. En försiktig man, den käre Morfar. Han var en stor jägare, och hade en förtrollad bössa, som inte kunde skjuta bom. Vid sista skottet, som Morfar sköt, gick bössan sönder, men främre delen av pipan gick av och träffade räven. Min bror Per tog med bössan till Fridhem och lämnade till smeden i Åraslöv till lagning och smedjan ■brann upp och ned den bössan, Denna eldsvåda hände, då jag var barn och jag minns, hur Per sörjde bössan. Morfar hade vackra gamla möbler, däribland en Bornholmsklocka (golvr) som t.o.m. visade datum och om man drog i ett snöre, slog timmar och kvart. Morfar ledde snöret till sängen och kunde så, om han vaknade på natten, få veta tiden. Som gammal man blev han blind och han brukade då säga "Jag skall höra, hur mycket min klocka är", och så gick han och drog snöret. När han flyttade till

undantaget, var där så lågt till taket, att klockan var för hög så att man måste ta bort en cirka halv meter hög sockel och även en bit överst på huven. Dessa delar ha slarvats bort. Klockan stod under många år i salen på Fridhem och som barn fick jag "lära mig klockan" på henne. När min Far gick bort, skänkte Mor klockan till mig.

På min Morfars tid var det vanligt, att bönderna körde krut från krutmöllan vid Torsebro till flottan i Karlskrona och Hälsingborg. Det berättas, att Morfar en gång, då han vintertid var på väg till Hälsingborg med ett *lass* krut ville övernatta med sina hästar i en bondgård. Han knackade på och bonden kom ut på farstutrappan i bara skjortan men vägrade att ge nattlogi.

Morfar blev arg över sådan oginhet och tog bonden i famnen, satte honom i släden, körde ett par kilometer och lät honom sedan löpa hem i *snön* endast klädd i träskor och skjorta. Morfar var tydligen en styvsinnad *göing*, som ej tålde att man satte sig mot hans önskningar. Såsom brukligt på den tid brände han brännvin, tydligen med förtjänst, eftersom han fick öknamnet "Rikeper". När han blev gammal skulle han vanligen ha en halv sup, när han steg upp om morgonen och min Mor berättade, att hon som yngsta flickan skulle ge honom glaset, men det skulle vara fyllt bara till "rynkan".

Vid denna tid besökte Karl XV ofta herrgårdarna i *trakten*, där han uppvaktade både fruar och pigor. När betjäningen skulle förflyttas från exempelvis Strö till Häckaskog, skulle bönderna släppa till hästar men själv fick de springa

efter för att hämta *hem* dem igen, men många hästar körde man ihjäl, så vilt for man fram. Kungen hade flera barn i trakten. När jag var barn beundrade vi mycket en lokomotivförare som var pi pricken lik Oskar II. Morfar blev 83 år.

Äldre släkt

Jag går nu längre tillbaka i släkten. *Min* Mor berättade, att vi på hennes sida härstammade från en man från Schleswig-Holstein, som inkallats till Vanås gods för att lära folket där att bränna tegel. På godset infördes t.o.m. ett eget mynt.

Av bränt tegel, som var gångbart bland godsets underlydande. En avkomling av denne tegelmästare gifte sig till Övarp nr 12 och brudföljet red över Kjellemosse. Farbror Nils berättade att en annan förfäder hade efter "den stora ofreden" kommit över från Pommern till Malmö och sedan tagit en ödegård i Övarp. Mor och Far var släkt och kunde ha samma förfäder. Naturligtvis förekom trolldom och mycket berättades råvikan och skogsnuan. Man fick vända tröjan ut och in för att klara sig.

En bonde släppte sina hästar på bete i skogen, hemeke och för att kunna träffa dem igen satte han bjällror på dem. En granne tog av bjällrorna och hängde dem på grenarna i en björk. Bonden beklagade sig att han ej kunde hitta sina hästar, oaktat att han hörde bjällrorna. Det var förstag skogssnuan, som ställde till förtret och förvände synen på honom. En bondmora var trollkunnig, trollade till sig mjölken från grannens kor, så att duga gåvo mycket lite mjölk men hennes egna mjölkade dubbelt. Någon häxa i släkten vet jag dock ej

blivit bränd, men en av våra förfäder blev hängd på galgbacken i Broby. Han var ingen tjuv eller skojare, så vi skola ej skämmas för honom utan tvärtom hedra honom för att han var en rakryggad snapphane, motståndsmän mot de inkräktande svenska barbarerna. Hans hustru skar ner honom på natten och red med honom på hästryggen på smygvägar över Kjellenosse hem till Övarp, för att han skulle få vila i vigd jord. Heder åt en sådan kvinna! I Mot de svenska våldsverkarna gjorde vi motstånd så långt vi kunde och Kjellenosse var lämplig för snapphanenästen. Mycket bekant var Nils Tygesen vars kyrkstol ännu är bevarad, tillvaratagen av min kusin Karin Tufvesson. Som bekant tillsatte inkräktarna svenska präster i byarna, som predikade på svenska, som bönderna ej förstod, och skulle på allt sätt göra propaganda för svenskarna. Vår gode stamfader kom i konflikt med prästen. Denne förbjöd honom sitta på sin plats i kyrkbänken, men Nils Tygesen tillverkade en egen kyrkstol, som han skruvade fast i golvet vid sidan om kyrkbänken och där satt han. På inskriften står: "Denna stol tillhör mig Nils Tygesen etc., årtal 1663".

Inkräktarna inkvarterade svenska knektar på bondehemmannen, som därvid ofta genom våldsgärningar övergingo i knektens ägo. De skånska unga männen utskrevos till krigstjänst och sändas till Tyskland, varifrån enligt hävderna ingen av dem återkom. Vår stammoder gömde en gång sina två söner i en håla under en sten i hemeke och räddade dem på så sätt från krigstjänsten. Att detta var möjligt vittnar gott om grannarnas solidaritet.

I historier om andra förfäder berättas om en bonde, som hade en mycket talträngd hustru. Hon brukade stå i köksdörren och låta tungan löpa. Bonden satt vid matbordet och när han blev trött på tjetet, grep han med näven tag i sin skinntröja reste sig till hälften och sa hotande: "Skacke ja, skacke ja" (skall inte jag). Hustrun försvann då bakom köksdörren men kom strax tillbaka och scenen återupprepades. En annan förfäder hade en mycket vacker hustru med ljusgult hår och som han mycket älskade. Hon dog ifrån honom och han sörjde henne mycket och söp ihjäl sig. Åter en annan hade en hustru, som var sällskaplig och snackesam. Då de var ute och åkte och mötte någon brukade hon sägas "Du kan väl stanna lite så vi få prata" men han svarade bara "jag vill inte hälsa på den skitstöveln". Han var tydligen blyg och hade hämningar liksom så många i vår släkt.

Farfar Tufve Jönsson

Min farfar Tufve Jönsson, Öfvarp nr 12 var en duktig man, som byggde om gården, men han dog ung, antagligen förorsakat av att han förkylt sig. Han åkte in hö och då han var på väg hem gick ena hjulet sönder, han lyfte då vagnsaxeln och bar i stället för hjulet så att lasset kom hem. Han fick på så sätt blodstörtning och min Farbror Nils berättade att hans enda minne av sin far var, att han satt vid bordet och blod rann ur näsa och mun ner i ett handfat. Förmodligen var han lungsiktig och eventuellt hade anlag ärvts till min Far, som dog i lungsot.

När jag var liten

Som jag redan nämnt, hade jag en lycklig

barndom på Fridhem. Man kunde ej tala om isolering på landsbygden. Gården var som ett helt samhälle med Far som styrande. Alla deltog i arbetet, också vi barn, nästan från det vi kunde gå. När vi skulle skära hackelse, spände Alfred hästarna för vandringen och körde igång. Sedan gick han in till maskinen och jag skulle följa hästarna runt och jaga på dem med en käpp, men måste hålla mig i bommen för att hinna med. Roligt var att hjälpa ryktaren att köra hem grönfoder eller rykta korna. När man blev större kunde det t.o.m. hända, att man fick avlösa en dräng, som harvade, och på så sätt följa ett par hästar. Och så var det svinen. På vinterkvällarna bar jag lyktan, när Alfred fordrade och jag kan ännu se hur skuggorna levde, när vi gick och benen pendlade. En gång fick jag sex öre av Alfred och tyckte då att jag var rik. På sommaren flak smågrisarna komma ut i trädgården och jag fick vakta. Det var långsamt och inte roligt. Eljest hade vi en vaktpojke för svinen, men honom fick jag snart efterträda och hade då en stor svinflock. Ornen tämjde jag till ridhäst. När jag skulle köra hem svinen lade jag tröjan som sadel på ornen och så red jag hem med hela svinflocken framför. En gång såg skolläraren mig och klättrade upp på en sten vid sidan av vägen, kanske för att se bättre. Han frågade sedan far, om han visste att jag red på svinen.

Om mig själv skall jag tillägga några ord. Jag föddes på Fridhem och hade där en mycket lycklig barndom bland en mångfald av syskon, pigor och drängar, hästar och kor, föl, kalvar och grisar. Jag drömde alltid om att själv bli bonde, men då min far dog, medan jag ännu var barn, kunde av ekonomiska skäl drömmen ej gå i uppfyllelse. I stället bestämdes att jag skulle gå läsvägen

och genom omständigheternas makt kem jag att efter mogenhetsexamen studera i München och hade förmånen att några år vistas i denna vackra stad med dess rikedom på konst och dess gamla kultur. Jag är tacksam för det inflytande detta hade på min utveckling och här blev jag också bekant med en ung borgarflicka, Sophie Anna Aechter, som jag förälskade mig i och sedan jag tjänat för henne i sex år, gav hon mig sitt ja och blev min allra käraste lilla hustru. Jag hade då anställning i Hamburg. Vi ha sedan delat mycket både ljuvt och lett och är nu tacksamma, när vi se tillbaka på vår gemensamma växlingsrika levnadsbana. Och barndomsdrömmen har blivit verklighet och vi sitter nu på vår bondgård i Gubbarp, och folket där säger om oss, att vi är ett rart gammalt par och det tycker vi om att höra för nu är vi gamla.

År 1971

Hjalmar Tuveson

<https://youtu.be/WAw6w6IMRyM>

<https://www.bing.com/videos/search?q=how+to+connect+home+and+office+over+internet&&view=detail&mid=62C0A4F57D6B556F670A62C0A4F57D6B556F670A&&FORM=VRDGAR&ru=%2Fvideos%2Fsearch%3Fq%3Dhow%2520to%2520connect%2520home%2520and%2520office%2520over%2520internet%26qs%3Dn%26form%3DQBVDMH%26sp%3D-1%26pq%3Dhow%2520to%2520connect%2520home%2520and%2520office%2520over%2520internet%26sc%3D0-44%26sk%3D%26cvid%3DFDC8C6050A484A6993B3D10256026DC9>

https://youtu.be/37UOSS_DYTY

<https://youtu.be/oiizHnwd6-o>

<https://youtu.be/tMvEU8DYE5Y>